

УДК 712.5 (285.3)

БОЙКО А.О., магістрант*

БОЙКО О.О., інженер з рекреаційного благоустрою**

СУХАНОВА О.А., канд. с.-г. наук

e-mail: 200208@ukr.net

* *Національний університет біоресурсів і природокористування України*

** *Національний природний парк «Голосіївський»*

КОНЦЕПЦІЯ БЛАГОУСТРОЮ БЕРЕГОВОЇ СМУГИ ОЗЕРА ДІДОРІВКА У НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРИРОДНОМУ ПАРКУ «ГОЛОСІЇВСЬКИЙ»

Висвітлені проектні пропозиції із благоустрою берегової смуги озера Дідорівка розміщеного на території Національного природного парку «Голосіївський». Проведене функціональне зонування території, згідно з яким підібрано набір садово-паркових споруд і обладнання для благоустрою.

Ключові слова: благоустрій, берегова смуга, парк, обладнання.

Постановка проблеми. На сьогодні гостро стоять питання рекреації населення, особливо в умовах великих урбокомплексів, яким і є мегаполіс Київ, актуальним залишається питання відпочинку, праці та проживання його мешканців. З поміж різноманіття садово-паркових об'єктів міста, найпопулярнішим залишається лісопаркова частина Голосіївського лісу, а саме територія поблизу озера Дідорівка, що входить до складу Національного природного парку "Голосіївський". Територія дослідження є водотоком зі створеним на ньому каскадом ставків, найбільший з яких і носить назву озера Дідорівка. У зв'язку з високою популярністю у рекреантів, зазнаючи значного рекреаційного навантаження, ця територія потребує розробки концепції її організації та благоустрою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що проблемою благоустрою берегової смуги озера Дідорівка у Національному природному парку «Голосіївський» науковці не переймалися. Однак, спираючись на досвід зарубіжних фахівців у сфері ландшафтної архітектури та природно-заповідної справи та за погодження із керівництвом парку нами було вирішено розробити концепцію реконструкції берегової лінії озера із максимальним збереженням навколишнього ландшафту та мінімальною зміною природної флори, в рамках нормативно-правової бази, яким є Закон України «Про природно-заповідний фонд України» [1].

Відповідно до зазначеного вище Закону України та «Проекту організації території Національного природного парку «Голосіївський», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів» (знаходиться на стадії погодження), територія навколо озера Дідорівка належить до зони стаціонарної рекреації і призначена для розміщення готелів, мотелів, кемпінгів, інших об'єктів обслуговування відвідувачів парку, тут забороняється будь-яка господарська діяльність, що не пов'язана з цільовим призначенням цієї функціональної зони або може шкідливо вплинути на стан природних комплексів та об'єктів заповідної зони і зони регульованої рекреації [1].

Актуальність розробки концепції благоустрою берегової смуги озера Дідорівка полягає у зростанні рекреаційного навантаження на цю територію, що призводить до деградації живого надгрунтового покриву, ушкодження прибережної лінії тощо [2]. Тому, дану проблему необхідно вирішувати за допомогою ландшафтної організації території та її обладнання необхідними елементами благоустрою.

Метою роботи була розробка концепції благоустрою берегової смуги озера: а) розподіл території відповідно до виокремлених функціональних зон залежно від рекреаційного навантаження на них; б) підбір асортименту рослин відповідно до лісорослинних умов місцевості; в) забезпечення композиційної єдності між природними насадженнями, рельєфом та елементами благоустрою.

Методи дослідження. З метою визначення основних композиційних осей, вузлів, перспектив, особливостей території, рельєфу, рослинності та ознак порушення рослинного покриву внаслідок рекреаційної діяльності, передпроектне вивчення території проводилось у

вигляді маршрутного обстеження території із фотофіксацією, що в подальшому лягло в основу функціонального зонування усієї території.

Результати досліджень та їх обговорення. На сьогодні територія навколо озера обладнана садово-парковим обладнанням – альтанками та сміттєвими урнами. Система розміщення альтанок обумовлена визначеними ділянками масової рекреації, що розташовані безпосередньо по береговій лінії із влаштованими підходами до води, нині використовуються переважно рибалками. Майданчики із встановленими альтанками об'єднані дорожньо-стежковою мережею. У зв'язку з цим територія навколо місць відпочинку зазнає значного рекреаційного навантаження, що призводить до втрати живого надґрунтового покриву і потребує проведення ряду заходів щодо його відновлення та збереження.

Дорожньо-стежкова мережа навколо озера представлена стежками та ґрунтовими дорогами, а саме озеро Дідорівка знаходиться у задовільному стані. Периферійні насадження потребують проведення санітарної рубки, що зумовлено віком та станом деревостану.

Головною метою ландшафтної організації території навколо озера Дідорівка ми вважаємо пропагування та відтворення культури і традицій українського народу, одночасно із забезпеченням потреб рекреантів.

З метою раціонального використання території навколо озера протягом року із рівномірним розподілом рекреантів та для забезпечення збереження цінних периферійних деревостанів, у ході розробки концепції благоустрою території запропоновано провести наступне її функціональне зонування: вхідна-в'їзна зона, паркова, зона масових гулянь (активного відпочинку), територія, що підлягає збереженню (вільхові болота) та зона тихого відпочинку із розміщенням альтанок (рис. 1).

Вхідна-в'їзна зона потребує обладнання засобами наглядної інформації, у вигляді аншлаґів, що міститимуть інформацію про парк, правила перебування та афіші про проведення відповідних масових заходів.

Експлікація

I.	Вхідна-в'їзна зона	IV.	Зона масових заходів
II.	Зона паркування	V.	Зона вільхових боліт
III.	Паркова зона	VI.	Зона тихого відпочинку

Рис. 1. Зонування території навколо озера Дідорівка.

Зону паркування запропоновано влаштувати на території, яка на сьогодні і використовується з цією метою, лише передбачено влаштувати тверде асфальтне покриття і встановити бордюри. З північної сторони головного в'їзду на територію парку запропоновано розмістити аналогічну зону, яка матиме вихід тераси до води, тим самим відкриваючи довгі візуальні перспективи на протилежний бік озера, де задумано розмістити сцену. Тераса буде виконана з дерев'яного настилу у вигляді сходів, що відтворюють форму хвиль і ведуть до доріжки, яка прокладена по периметру водойми і призначена для піших прогулянок. За доріжкою в напрямку озера планується облаштувати спуск до води із містком. По обидві сторони тераси мають бути розміщені декоративні підпірні стінки, які відмежовуватимуть паркову територію і повторюють своєю формою оточуючий рельєф. Конструкція підпірної стінки є ефектною, оскільки на гребені будуть розміщені контейнери з висіяною газонною травою, обрамлені дерев'яними лавами (рис. 2).

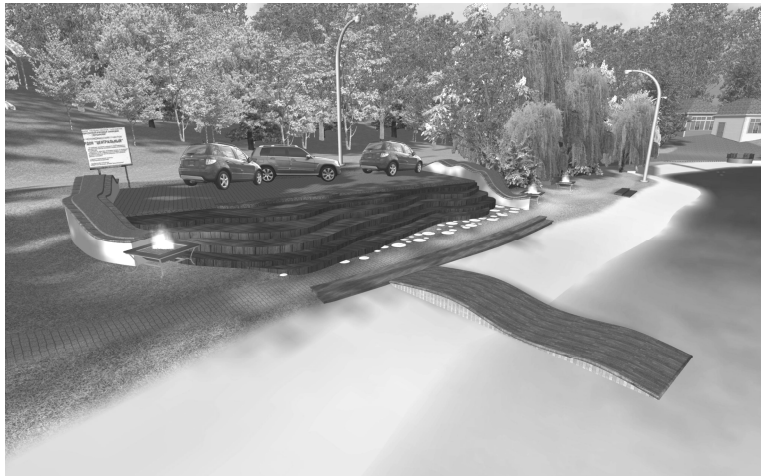

Рис. 2. **Облаштування зони парковки.**

Територія паркової зони підлягає комплексному благоустрою та озелененню. Вона передбачає встановлення садово-паркових споруд і обладнання та влаштування раціональної дорожньо-стежкової мережі із твердим покриттям і створення насаджень. Дорожньо-стежкове покриття планується виконати із тротуарної плитки, на полотні якого відтворено стилізований орнамент двох стрічок національних кольорів: блакитного та жовтого. Вздовж доріжки буде влаштовано підпірну стінку, що виконуватиме роль лави, а за формою буде подібною до хвилі. З іншої сторони в бік озера планується влаштувати бетонну берегоукріплювальну стінку з дерев'яним настилом, підходи до якої будуть оздоблені мощенням із дерев'яних спилів, між якими будуть висаджено злакові рослини. Акцентом композиції слугуватимуть розставлені скульптури колоритних ляльок-мотанок. Доповнять загальну картину рослинні композиції із калини звичайної та верби білої, які передаватимуть національний колорит місцевості (рис. 3).

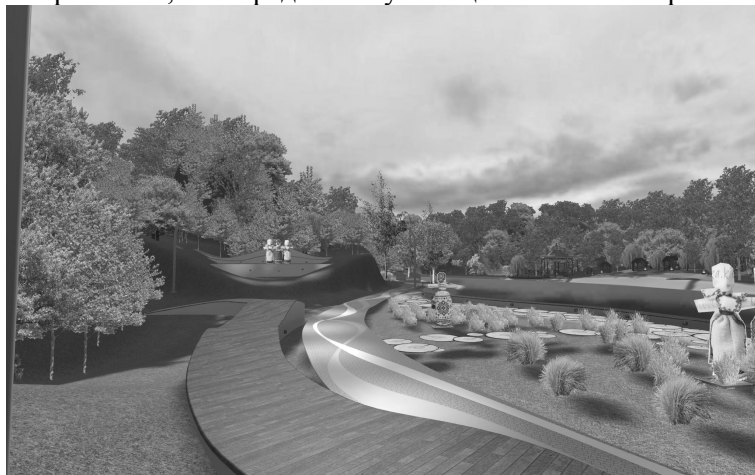

Рис. 3. **Влаштування паркової функціональної зони.**

Від центральної доріжки відходять стежки в лісопаркову частину парку, однією з яких є еколого-пізнавальна стежка «Від Феофанії до Дідорівки».

Ділянка навколо озера Дідорівка несе велике історико-культурне значення, тут проводять різноманітні дійства, етногуляння, у зв'язку з цим виокремлення зони масових заходів є необхідним. На цій території передбачене влаштування терас із застосуванням прийомів геопластики – штучної зміни рельєфу. Тераси, вимощені дерев'яними настилами, слугуватимуть імпровізованою сценою для проведення культурно-масових заходів за участю етноколективів (рис. 4). Водночас ці майданчики відкриватимуть далеку перспективу, яку можливо буде проглядати зі сторони парковки. Як фон «сцени» запропоновано влаштувати насадження із кущових видів рослин притаманних цим лісорослинним умовам. Із іншої сторони терас простягається схил, який у зимовий період може використовуватися як гірка для катання на санчатах. Крім того, у цій зоні доцільно влаштувати підходи до води, які необхідні для проведення традиційних гулянь, наприклад свята Івана-Купала. Вздовж сцени заплановано прокласти доріжку до місточка від якого починається зона вільхових боліт. Вона підлягає збереженню, як екоотоп, і роботи із благоустрою на цій території не передбачені.

Рис. 4. Рішення сцени прийомом геопластики.

На територію виокремленої зони тихого відпочинку необхідно перенести альтанки із паркової території, що дозволить чітко розділити цю зону на ділянки. Місця для альтанок слід влаштувати із покращеним покриттям, що дозволить значно зменшити рекреаційне навантаження та зменшити деградацію оточуючого живого надґрунтового покриву.

Освітлення на території навколо озера Дідорівка необхідно влаштувати багаторівневе, поєднуючи верхнє (у вигляді ліхтарів на стовпах) та нижнє, точкове із датчиками руху.

Висновки. Територія навколо озера Дідорівка відзначається значним рекреаційним потенціалом, що обумовлено містобудівними умовами та природними ресурсами – масивом Голосіївського лісу, каскадом Дідорівських ставків. З метою збереження та популяризації безцінного осередку біорізноманіття було розроблено концепцію благоустрою берегової лінії озера Дідорівка в контексті Закону України «Про природно-заповідний фонд України», а також проведено функціональне зонування території відповідно до рекреаційного навантаження на неї та дигресії. За результатами досліджень запропоновано основні положення концепції благоустрою берегової лінії озера Дідорівка із врахуванням історико-культурної, природної, туристичної та рекреаційної цінності території.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» // Відомості Верховної Ради України від 25.08.1992 – 1992 р. – № 34 – стаття 502.
2. Національний природний парк "Голосіївський" [Електронний ресурс]. – 2011. – 1 с. – Режим доступу <http://www.nppg.gov.ua/about>

Концепція благоустрою берегової лінії озера Дидоровка в Національному природному парку «Голосеевский»
А.А. Бойко, Е.А. Бойко, О.А. Суханова

Освещены проектные предложения по благоустройству береговой линии озера Дидоровка, размещённого на территории Национального природного парка «Голосеевский». Проведено функциональное зонирование территории и подобран набор садово-парковых сооружений и оборудования для благоустройства.

Ключевые слова: благоустройство, береговая линия, парк, оборудование.

Conception of equipping with modern amenities of coastline of lake of didorovka in national natural park «Goloseevskiy»

A. Boyko, O. Boyko, O. Sukhanova

In the article the project suggestion on equipping with modern amenities of coastline of lake of Didorovka of the National natural park «Goloseevskiy» placed on territory. Functional zonirovaniye of territory is produced and the set of sadovoparkovykh buildings and equipment is neat for equipping with modern amenities.

Key words: equipping with modern amenities, coastline, park, equipment.